

**VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**IŠANKSTINIO TYRIMO ATASKAITA
UAB „VILNIAUS VYSTYMO KOMPANIJA“ ORGANIZUOJAMOS VEIKLOS,
ĮGYVENDINANT EUROPOS SĄJUNGOS LĖŠOMIS FINANSUOJAMUS PROJEKTUS,
EFEKTYVUMO VERTINIMAS**

2020 m. balandžio 23 d. Nr. [R-05-3](#)

Su audito ataskaita galima susipažinti
Vilniaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos
interneto puslapyje adresu www.vilniuskontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Išankstinio tyrimo tikslas, apimtis ir metodai	3
Išankstinio tyrimo rezultatai	5
Priedai:	21
I priedas. Santrumpos ir sąvokos	21

SANTRAUKA

Išankstinis tyrimas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus ir pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Išankstinio tyrimo apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti ataskaitos dalyje išankstinio tyrimo tikslas, apimtis ir metodai.

Atlikus išankstinį tyrimą dėl UAB „Vilniaus vystymo kompanija“ organizuojamos veiklos, įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamus projektus, efektyvumo vertinimo, nustatyta, kad bendrovė turi pajėgumų vykdyti jiems pavestus projektus, turi pakankamai reikalingos kvalifikacijos žmoniškųjų išteklių, yra sukūrusi atitinkamas vidaus kontrolės sistemas, bet įsisavinant Europos Sąjungos lėšas ne visos iškilusios rizikos buvo suvaldytos. Egzistavo problemos dėl kurių bendrovės vykdomų projektų įgyvendinimas užsitęsė. Dėl neįvykusių darbų ir paslaugų viešųjų pirkimų pirkimus reikėjo vykdyti pakartotinai, ir dėl to sutartys su rangovais buvo sudaromos vėliau nei buvo numatyta. Dėl neatitikimų parengtuose statybos projektuose statybos metu atsirado būtinybė vykdyti nenumatytus papildomus darbus, dėl ko pailgėjo statybų terminai, padidėjo statybų kainos. Darbų (paslaugų) pirkimų metu pripažinti turinčiais reikiamą kvalifikaciją bei pajėgumus pirkimų laimėtojai - rangovai dėl veiklos problemų, bankrotų, restruktūrizacijos arba dėl kitų priežasčių nevykdė sutarčių arba negalėjo vykdyti sutarčių, dėl ko sutartys buvo nutraukiamos, todėl reikėjo grąžinti jau gautą ES finansavimą. Nutraukus sutartis su jas negalinčiais vykdyti rangovais, bendrovė turėjo atlikti pakartotinius darbų ir paslaugų pirkimus, kas lėmė ilgesnius statybų terminus, padidėjusias projektų vykdymo kainas, kadangi nauji pirkimų laimėtojai pasiūlė atlikti darbus už didesnę kainą.

Kadangi vykdomo audito metu keitėsi teisinė aplinka, bendrovė vykdė veiklos pokyčius ES lėšomis finansuojamų projektų vykdyme, todėl buvo nutarta pagrindinio tyrimo neatlikti, nes jis neduotų naujos pridėtinės vertės. Analizuosime pokyčius bendrovės ES lėšomis finansuojamų projektų vykdyme ir bendrovės numatomų rizikas mažinančių priemonių veiksmingumą.

Išankstinio tyrimo tikslas, apimtis ir metodai

Išankstinio tyrimo tikslas - surinkti ir įvertinti informaciją apie UAB „Vilniaus vystymo kompanija“ (toliau - bendrovė) organizuojamą veiklą, įgyvendinant Europos sąjungos (toliau- ES) lėšomis finansuojamus projektus, susipažinti su vykdomomis funkcijomis, esama vidaus kontrolės aplinka, sukurta bendrovės valdymo organizacinė struktūra, žmogiškais ištekliais, veiklos planavimu, išanalizuoti Savivaldybės tarybos, bendrovės valdybos patvirtintas, ar

bendrovės vadovo sukurtas tvarkas ir nustatyti, ar šiose tvarkose, taisyklėse yra numatyti kontrolės veiksmai, išanalizuoti, ar vykdomas iškilusių rizikų vertinimas, ar vykdoma kontrolės stebėseną, nustatyti, ar pakankamas ES lėšomis finansuojamų projektų užsakovo - Savivaldybės administracijos, bendrovės, finansuojančių įstaigų bei rangovų (paslaugų teikėjų) informavimas bei komunikavimas; išsiaiškinti bendrovės vykdomų ES lėšomis finansuojamų projektų apimtis, skirtų ES lėšų dydžius, identifikuoti sisteminės šios srities problemas, pokyčius ir apsispręsti, ar tikslinga atlikti pagrindinį tyrimą.

Išankstinis tyrimas atliktas, vykdant Savivaldybės kontrolieriaus pavedimą „Dėl UAB „Vilniaus vystymo kompanija“ veiklos audito“¹ bei Savivaldybės tarybos Kontrolės komiteto 2019 m. lapkričio 6 d. posėdžio Nr. 8 protokolinį nutarimą dėl bendrovės veiklos audito atlikimo. Išankstinį tyrimą atliko Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos tarnautoja Lidija Kudrešova.

Išankstinio tyrimo objektas - bendrovės organizuojamos veiklos, įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamus projektus, efektyvumo vertinimas.

Išankstinio tyrimo subjektas - UAB „Vilniaus vystymo kompanija“.

Vertintas laikotarpis - 2017 - 2019 metai (tam tikrais atvejais buvo naudojami kitų laikotarpių duomenys).

Audito įrodymams dėl bendrovės organizuojamos veiklos, įgyvendinant ES lėšomis finansuojamus projektus, efektyvumo vertinimo taikėme dokumentų peržiūros, palyginamosios analizės metodus, patikrinimo procedūras. Išankstinio tyrimo metu duomenys buvo renkami:

- nagrinėjant bendrovėje priimtus teisės aktus, susijusius su ES lėšomis finansuojamų projektų valdymu, projektavimu bei statybomis;
- nagrinėjant kitus teisės aktus, kurių turi laikytis bendrovė, įgyvendinama ES lėšomis finansuojamus projektus;
- analizuojant ir vertinant bendrovei Savivaldybės pavestas funkcijas;
- nagrinėjant priimtus bendrovės stebėtojų tarybos, valdybos, vadovybės sprendimus dėl bendrovės veiklos organizavimo, įgyvendinant ES lėšomis finansuojamus projektus;
- nagrinėjant bendrovės dokumentus, gautus ir siunčiamus raštus, įsakymus ir vertinant juose minimas problemas dėl ES lėšomis finansuojamų projektų vykdymo;
- analizuojant bendrovės vykdytų (vykdomų) projektų, objektų apimtis bei rodiklius;
- analizuojant finansavimo paraiškų, investicinių projektų parengimo organizavimą ir teikimą jas vertinančioms bei finansuojančioms įstaigoms;
- analizuojant ir vertinant statybos projektų rengimo organizavimą;

¹ 2020 m. sausio 16 d. Savivaldybės kontrolieriaus pavedimas Nr. B-02-2 „Dėl UAB „Vilniaus vystymo kompanija“ veiklos audito“

- analizuojant ir vertinant rangos darbų organizavimą, darbų kainas ir darbų vykdymo terminus;
- analizuojant darbų bei paslaugų viešųjų pirkimų organizavimą;
- analizuojant sudarytas sutartis bei papildomus susitarimus dėl ES lėšomis finansuojamų projektų vykdymo;
- analizuojant ES lėšomis finansuojamų projektų procesų rizikų vertinimus, kontrolės veiksmus ir vykdomą stebėseną;
- analizuojant Vilniaus miesto integruotos teritorijos vystymo programą, Savivaldybės 2017-2019 m. investicijų programas, Savivaldybės administracijos užsakymus, teiktus bendrovei, Savivaldybės administracijos sudarytas sutartis bei papildomus susitarimus su investicinių projektų, statybos projektų bei statybos darbų vykdytojais, atliktų darbų aktus, ataskaitas teikiamas finansuojančioms įstaigoms.
- analizuojant kitą informaciją, susijusią ES finansuojamų projektų vykdymu.

Išankstinio tyrimo rezultatai

Nagrinėta sritis

Pagal įstatus bendrovės veikla turi užtikrinti vienintelio bendrovės akcininko - Vilniaus miesto savivaldybės (toliau - Savivaldybės) poreikių tenkinimą ir tam reikalingų paslaugų teikimą. Didžiausią dalį savo veiklos bendrovė turi vykdyti kartu su Savivaldybe, teikti Savivaldybei reikalingas paslaugas ir vykdyti jos pavestas funkcijas.

Bendrovė, vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2011 m. lapkričio 23 d. sprendimu Nr. 1-321², pagal su Savivaldybės administracija sudarytą sutartį 7 metus (iki 2018 m. gruodžio 31 d.) bei, vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-1863³ pagal su Savivaldybės administracija sudarytą sutartį, 5 metus - įsipareigojo sutartyje nurodytomis kainomis pagal Savivaldybės administracijos užsakymus vykdyti objektų atnaujinimo, statybos projektų valdymo paslaugas ir visas kitas susijusias paslaugas.

Pagal Savivaldybės administracijos suteiktus įgaliojimus bendrovė inicijuoja projektinių pasiūlymų, investicinių projektų parengimo, paraiškų paramai gauti parengimo ir kitų susijusių paslaugų pirkimus, parengtus dokumentus derina su atitinkamais Savivaldybės padaliniais ir Savivaldybė dokumentus teikia įgyvendinančioms institucijoms vertinimui, vykdo ES lėšų naudojimo kontrolę bei ataskaitų įgyvendinančioms institucijoms teikimą.

² Savivaldybės tarybos 2011 m. lapkričio 23 d. sprendimas Nr. 1-321 „Dėl UAB „Vilniaus vystymo kompanija“ paslaugų ir atliekamų darbų pirkimo“

³ Savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimas Nr. 1-1863 „Dėl UAB Grinda, UAB „Vilniaus vystymo kompanija“, UAB „Vilniaus apšvietimas“, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ ir VŠĮ Vilniaus miesto parkai atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų pirkimo“

Tuo tarpu sutartis su pirkimų laimėtojais sudaro pati Savivaldybės administracija (Savivaldybės administracija tiesiogiai atsiskaito su projektų parengimo ir rangos darbų vykdytojais). Kai valstybės institucijos suderina kokius Savivaldybės projektai bus finansuojami, projektų vykdymas įtraukiamas į Savivaldybės veiklos planą (2017-2019 m. Savivaldybės strateginiai veiklos planai) bei Savivaldybės atitinkamų metų investicijų planą (Savivaldybės 2017 - 2019 m. investicijų planai).

Bendrovės vykdomas funkcijas, susijusias su ES finansuojamų projektų įgyvendinimu, reglamentuoja šie teisės aktai: Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės⁴, 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklės⁵, Techninės paramos administravimo taisyklės⁶, Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika⁷, Vilniaus miesto integruota teritorijos vystymo programa⁸, LR Statybos įstatymas, LR Viešųjų pirkimų įstatymas, LR Teritorijų planavimo įstatymas, Statinio ar statinių grupės projektavimo paslaugų viešojo pirkimo rekomendacijos⁹, Informacijos viešinimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas¹⁰, Kainodaros taisyklių nustatymo metodika¹¹ bei kiti Viešųjų pirkimų tarnybos įsakymai dėl viešųjų pirkimų procedūrų ir tvarkos, LR Aplinkos ministro įsakymu patvirtintas STR 1.02.01:2017 „Statybos dalyvių atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašas“, STR 1.06:2016 „Statybos darbai, statinio statybos priežiūra“, STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka, naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“, STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ ir kt.

Savivaldybės pavestoms funkcijoms, susijusioms su ES lėšomis finansuojamų projektų vykdymu, atlikti bendrovėje įsteigti šie skyriai: Viešųjų pirkimų ir sutarčių valdymo skyrius, Projektų valdymo skyrius, Projektavimo valdymo skyrius bei Statybos valdymo skyrius. Audituojamu laikotarpiu 2017-2019 m. bendrovės valdyba tvirtino bendrovės organizacinę struktūrą ir ją tobulino pagal bendrovės veiklos poreikius ir atsižvelgiant į darbų apimtį.

⁴ Patvirtintos LR finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“

⁵ Patvirtintos LR Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090

⁶ Patvirtintomis LR finansų ministro 2014 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1K-337

⁷ Patvirtinta Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (su pakeitimais)

⁸ Patvirtinta LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 1V-513 (2019 m. gruodžio 10 d. įsakymo Nr. 1V-981 redakcija)

⁹ Patvirtintos Viešųjų pirkimų tarnybos vadovo 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1S-266

¹⁰ Patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos vadovo 2019 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. 1S-18

¹¹ Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos vadovo 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-95

Bendrovė vertino savo žmogiškųjų išteklių - kvalifikuotų darbuotojų poreikį: padidėjus darbo apimtims (projektų skaičiui), keičiantis statybų valdymo metodikoms, atsiradus naujoms sritims pagal bendrovės vadovo teikimus, bendrovės valdybos nutarimais skyriuose, kurių darbas tiesiogiai susijęs su ES projektų vykdymu ir kontrole, darbuotojų etatų skaičius padidėjo 11 etatų. Kiekvienam naujam pradedamam projektui bendrovės vadovo įsakymais suformuojamos įvairių darbuotojų specialybių komandos (po 5-6 darbuotojus), todėl dėl kiekvieno objekto statybos problemų sprendimai būna komandiniai.

Bendrovės Viešųjų pirkimų ir sutarčių valdymo skyrius rengia pirkimų dokumentus, ataskaitas, dalyvauja viešuosiuose pirkimuose, kaupia informaciją apie vykdytus pirkimus, teikia teisinę pagalbą, konsultuoja kitus padalinius, rengiant viešojo pirkimo procedūrų dokumentus. Šis skyrius organizuoja visų darbų ir paslaugų pirkimus (ne tik finansuojamų ES lėšomis). Bendrovė 2017 m. iš viso įvykdė 220 pirkimų, 2018 m. - 282 pirkimų, 2019 m. - 207 pirkimų. Iš jų, bendrovės įvykdyti pirkimai, susiję su ES lėšomis finansuojamais projektais, sudarė iki 50 proc. visų pirkimų.

Projektų valdymo skyrius yra atsakingas už tinkamą ES lėšomis finansuojamų projektų ES paramos lėšų gavimą, dalyvauja investicinių projektų ir paraiškų rengimo paslaugų pirkimuose ES lėšomis finansuojamiems projektams paramai gauti, dalyvauja rengiant Vilniaus miesto administracijos direktoriaus įsakymus, bendrauja su įgyvendinančiomis institucijomis (CPVA, APVA, Regiono plėtros departamentu prie LR Vidaus reikalų ministerijos bei LR Aplinkos ministerija), taip pat konsultantais, pasitelktais rengti projektinius pasiūlymus, investicinius projektus, paraiškas paramai gauti ir finansavimo sutartims administruoti, bei užtikrina, kad parengti investiciniai projektai, paraiškos paramai gauti atitiktų įgyvendinančiųjų institucijų reikalavimus. Savivaldybės administracijos Investicinių projektų valdymo, Infrastruktūros, Švietimo aplinkos bei Socialinių paslaugų skyriai derina bendrovės parengtus investicinius projektus, kuruoja šių projektų vykdymą.

Bendrovė investicinius projektus įsigyja viešojo pirkimo būdu, pati bendrovė investicinių projektų nerengia. 2017-2019 m. visi investiciniai projektai buvo parengti nustatytu laiku, atskiri projektai (Lazdynų sveikatinimo centro prieigų aplinkos sutvarkymas, Valstybinio Sapiegų parko tvarkymas ir pritaikymas lankymui ir tausojančiam naudojimui) buvo tikslinami ir perkamos paraiškos koregavimo paslaugos. Visi investiciniai projektai su paraiškomis buvo laiku pateikti LR Vidaus reikalų ministerijai vertinimui, o paraiškos buvo pateiktos CPVA ir APVA vertinimui. Bendrovė 2017-2019 m. organizavo 31 investicinio projekto parengimo įsigijimą.

-07.1.1-CPVA-R-904 „Didžiųjų miestų kompleksinė plėtra“ - 15 objektų (Viešosios erdvės tvarkymas Pietinėje tikslinėje teritorijoje Amatų gatvėje, Reformatų sodo atkūrimas, Misionierių sodų atkūrimas, Neries krantinių modernizavimas, Neries slėnio rekreacinės

paskirties takų ir kitų erdvių sukūrimas, Neries senvagės rekreacinės infrastruktūros įrengimas, Japoniško sodo įkūrimas (paraiškos korektūra), Vilnios pakrančių tvarkymas, Centrinės gatvės - bulvaro su rekreacine įranga Paplaujos rajone rekonstrukcija, Viešųjų erdvių tvarkymas Vingrių gatvėje, Viešųjų erdvių tvarkymas prie Aukštaičių, Paupio, ir Drujos gatvių, Šeškinės komplekso prieigų tvarkymas, Lazdynų sveikatinimo centro prieigų aplinkos sutvarkymas, Viešųjų erdvių tvarkymas Šiaurinėje teritorijoje, gyvenamojo rajono kvartalo Žirmūnų g., Minties g, Tuskulėnų g.);

-07.1.1-CPVA-V-906 „Kompleksinė paslaugų plėtra integruotų teritorijų vystymo programų tikslinėse teritorijose - 5 objektai (Daugiafunkcio Lazdynų sveikatinimo centro įkūrimas, Dviračių takų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra Algirdo, V. Mykolaičio-Putino, Dariaus ir Girėno g. pietinėje tikslinėje teritorijoje“, Neries krantinių modernizavimas, Pėsčiųjų - dviračių takų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra Žalgirio, Rinktinės, Širvintų, Kernavės gatvėse Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje (parengtas 30 proc.), Vilniaus Žirmūnų gimnazijos sporto aikštyno rekonstrukcija (parengtas 80 proc.);

-07.1.1-CPVA-V-305 „Modernizuoti savivaldybės kultūros infrastruktūrą“ - 1 objektas (Energetikos ir technikos muziejus);

-0.5.4.1-CPVA-R-302 „Aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus“ 1 objektas (Vilniaus istorinių Rasų kapinių koplyčių, tvorų, atskirų paminklų tvarkyba);

-05.6.1-APVA-V-020 „Užterštų teritorijų tvarkymas“ -3 objektai (Užterštos teritorijos prie l/d „Kurpaitė“, „Šnekutis“, teritorija tarp gyvenamųjų namų Naujamiestyje);

-05.5.1-APVA-R-019 „Kraštovaizdžio apsauga“ 1 objektas (Gamtinės Neries senvagės kraštovaizdžio arealų būklės atkūrimas);

08.1.2-CPVA-R-408 „Socialinio būsto plėtra“ - 1 objektas (socialinio būsto plėtra);

-08.1.1-CPVA-R-407 „Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra“ 1 objektas (Nakvynės namų Kojelavičiaus g.50 rekonstrukcija);

-05.4.1.-APVA-V-016 „Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkų tvarkymas, pritaikymas lankymui“- 2 objektai (Valstybinio Trakų Vokės parko tvarkymas, Valstybinio Sapiegų parko tvarkymas).

Bendrovės Projektavimo valdymo skyrius inicijuoja projektavimo paslaugų pirkimus; organizuoja ir kontroliuoja projektinių pasiūlymų (įskaitant viešinimo procedūrų organizavimą ir dalyvavimą jose), techninių, techninių darbo bei darbo projektų parengimą; organizuoja statinių projektų bendrosios, dalinės, specialiosios ekspertizės paslaugų pirkimus ir atlikimą; organizuoja projektuotojų atliekamą statinių projektų vykdymo priežiūrą; dalyvauja pastatytų objektų užbaigimo procedūrose; kartu su Bendrovės Viešųjų pirkimų ir sutarčių valdymo skyriumi rengia projektavimo, statinių (jų dalių) ir statinių projektų ekspertizių, rangos darbų pirkimų technines

specifikacijas. Esant reikalui, statytojų vardu organizuoja privalomųjų projektų rengimo dokumentų gavimą ir/ar pirkimus (žemės ir/ar statinių panaudos sutartys; geologinių, topografinių tyrimų ataskaitos; statinių (jų dalių) konstrukcijų ekspertizės; servitutų formavimo ir įregistravimo procedūros bei dokumentai ir kt.), inicijuoja, organizuoja ir kontroliuoja teritorijų planavimo dokumentų koregavimą Bendrovė 2017-2019 m. įsigijo (gavo) apie 33 statybų, finansuojamų ES lėšomis, projektus.

Statybos valdymo skyrius atlieka visų statinių, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinių, statybos techninę priežiūrą, kontroliuoja, ar rangovai laikosi sutartyse nustatytų sąlygų, darbų kokybės ir sutartyse numatytų darbų terminų.

Bendrovė be ES lėšomis finansuojamų projektų vykdė ir kitus Savivaldybės uždavimus: 2017 m. iš viso vykdė 46 įvairius projektus (iš jų apie 20 proc. sudarė ES finansuojami projektai); 2018 m. iš viso vykdė 83 projektus (iš jų apie 50 proc. sudarė ES lėšomis finansuojami projektai), 2019 m. iš viso vykdė 106 projektus (iš jų apie 50 proc. sudarė ES lėšomis finansuojami projektai).

Bendrovės pajamos iš Savivaldybės projektų valdymo veiklos didėjo: 2017 m. bendrovė gavo pajamų iš techninės priežiūros 427 929 Eur; 2018 m. šios pajamos sudarė 702 873 Eur; 2019 m. iš techninės priežiūros bendrovė gavo 1 029 096 Eur pajamų, t. y. 2,41 karto daugiau, nei 2017 m.

Darytina išvada, kad bendrovėje patvirtinta struktūra, suformuoti skyriai, kurie pagal nustatytas funkcijas organizuoja ir kontroliuoja ES lėšomis finansuojamų projektų vykdymą, struktūra nuolat pagal poreikius peržiūrima. Kai atitinkamais metais bendrovė turėjo vykdyti didžiausią ES lėšomis finansuojamų projektų kiekį, tai sudarė pusę jos vykdomų projektų apimčių. Bendrovė 2019 m., lyginant su 2017 m., vykdė 2,3 karto daugiau projektų, o pajamos iš techninės priežiūros padidėjo 2,41 karto.

Bendrovė rangos darbų etape 2017 - 2019 m. organizavo iš viso 65 objektų, finansuojamų ES lėšomis (iš jų, iki 2019 m. gruodžio 31 d. baigti 33 objektai), vykdymą. Šiuos objektus sudarė: 18 švietimo įstaigų (gimnazijų ir progimnazijų) rekonstravimai bei pastatų efektyvumo didinimas; vaikų darželių įrengimas - 6 objektai; neformalaus ugdymo objektai - 5; infrastruktūros objektai - 36 vienetai. Bendrovė 2017 m. vykdė 9 ES lėšomis finansuojamus objektus, baigtų nebuvo; 2018 m. vykdė 41 objektą, iš jų 2018 m. pilnai baigti 14 objektų; 2019 m. vykdė 51 objektą, iš jų 2019 m. pilnai baigti 19 objektų. ES lėšos gaunamos avansu, tarpiniu mokėjimu ir pateikus galutinį prašymą. Bendrovė tikrina rangovų pateiktus atliktų darbų aktus, bet sąskaitas gauna ir su rangovais atsiskaito Savivaldybės administracija, kuri ES lėšas gauna į savo sąskaitą. Pagal 2017-2019 m. Savivaldybės investicinių programos duomenis projektams įgyvendinti 2017 m. buvo skirta 176,09 tūkst. Eur ES lėšų, 2018 m. - 10 115,38 tūkst. Eur, 2019

m. 15 153,75 tūkst. Eur, iš viso 2017 - 2019 m. skirta 25 445,22 tūkst. Eur ES lėšų. Pagal sutartį su finansuojančiomis įstaigomis kiekvienam projektui skiriama fiksuota ES lėšų suma, kita dalis projektų išlaidų buvo dengiama Savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto bei skolintomis lėšomis.

Duomenys apie bendrovės vykdomus objektus ir ES lėšų finansavimo dydį

Eil. Nr.	Objektų grupė	Objektų skaičius vnt.		ES lėšų dydis tūkst. Eur
		Buvo vykdomi	Iš jų, baigti	
2017 metai				
1	Infrastruktūros objektai	5	-	176,09
2	Neformalaus ugdymo objektai	-	-	
3	Moduliniai darželiai	5	-	
4	Mokyklos/gimnazijos	-	-	
	viso 2017 metais	10	-	
2018 metai				
1	Infrastruktūros objektai	17	-	10 115,38
2	Neformalaus ugdymo objektai	2	2	
3	Moduliniai darželiai	6	-	
4	Mokyklos/gimnazijos	16	12	
	viso 2018 metais	41	14	
2019 metai				
1	Infrastruktūros objektai	36	8	15 153,75
2	Neformalaus ugdymo objektai	3	1	
3	Moduliniai darželiai	6	5	
4	Mokyklos/gimnazijos	6	5	
	viso 2019 metais	51	19	

Nustatytos problemos

Tobulintinas viešųjų pirkimų organizavimas

ES lėšos įsisavinamos lėčiau dėl neįvykusių viešųjų darbų (paslaugų) pirkimų. ES lėšų įsisavinimo terminai susiję su bendrovės vykdomų viešųjų pirkimų problemomis: bendrovė skelbė darbų ir paslaugų pirkimus, siekiant sudaryti sutartis su projektuotojais bei statybų, finansuojamų ES lėšomis, rangovais, bet dalis skelbtų pirkimų neįvyko ir dėl to pirkimai buvo skelbiami pakartotinai arba po kelis kartus. Dėl šios priežasties sutartys su paslaugų teikėjais, darbų rangovais buvo sudaromos vėliau, nei buvo planuota, užsitęsė darbų ir paslaugų vykdymas. 2017 m. neįvyko 6 pirkimai (Socialinio būsto projektavimo paslaugų įsigijimas, Rasų kapinių tvarkybos darbų įsigijimas, Užterštų teritorijų projektinių pasiūlymų pirkimas (prie l/d

„Šnekutis“, 1/d „Kurpaitė“, žemės sklypo Naujamiesčio teritorijoje). Viešojo pirkimo procedūros buvo nutrauktos dėl per didelės pasiūlytos kainos, viršijančios patvirtintą pirkimų vertę. 2019 m. neįvyko (pirkimams negauta pasiūlymų arba buvo nutraukti 5 pirkimai): Viešųjų erdvių sutvarkymas šalia Amatų gatvės, Žemynos gimnazijos efektyvumo didinimas, Kairės Neries krantinės pusės sutvarkymas (pirkimas buvo nutrauktas du kartus) - šių objektų statyba, neradus rangovo, 2019 m. nebuvo pradėta. Kelis kartus buvo skelbti pirkimai Centrinės gatvės bulvaro sutvarkymui. Daugiausia neįvykusių arba nutrauktų pirkimų buvo 2018 m., iš viso neįvyko 16 pirkimų, iš jų 8 pirkimai dėl Vilniaus miesto gimnazijų pastatų efektyvumo didinimo, 2 pirkimai dėl neformalaus ugdymo pastatų rekonstrukcijos, 6 pirkimai dėl infrastruktūros objektų įrengimo (Rasų kapinių tvarkybos darbai, Neries krantinės su dviračių takais, Sapiegų bei Trakų Vokės parkų tvarkybos darbai) ir kt. Beveik visi pirkimai buvo vykdomi atviro konkurso būdu, CVP IS priemonėmis, todėl informacijos apie numatomus pirkimus pakako. Mažas susidomėjimas bendrovės vykdomais pirkimais iš rangovų pusės gali būti susijęs su sudėtingomis statybų sąlygomis - švietimo įstaigų pastatų efektyvumo didinimo atveju (trumpas galimas darbų vykdymas dėl mokymosi proceso), rekonstravimą vykdyti sudėtingiau, nei naują statybą, todėl gali būti netiksliai apskaičiuota numatomų darbų kaina.

Kadangi statybų, finansuojamų ES lėšomis, užsakovė ir lėšų mokėtoja yra Savivaldybė, bendrovė vykdo pirkimus pagal Savivaldybės administracijos įgaliojimus, kuriuose buvo nurodoma pirkimų laimėtoją nustatyti pagal LR Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 1 dalį (t. y., pagal ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą) ir patvirtintą pirkimų pradinę vertę. Pagrindinė dalis bendrovės pirkimų buvo vykdoma pagal vieną iš ekonomiškai naudingiausią pasiūlymo būdą - pagal mažiausią kainą (LR Viešųjų pirkimų įstatymo 55 straipsnio 1 dalies 3 punktą). Pagal LR Viešųjų pirkimų įstatymo 55 straipsnio 1 dalies 1 punktą, galima išrinkti pirkimų laimėtojus pagal ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, vertinant kainos ir kokybės santykį. Kadangi pasitaikė atvejų, kai per viešuosius pirkimus nustatyti darbų rangovai darbų per nustatytą terminą neįvykdavo arba pradėję darbus, toliau jų nevykdė ir sutartis nutraukdavo, bendrovės valdyba 2018 m. rugpjūčio mėn., 2018 m. spalio mėn. valdybos posėdžiuose teikė siūlymus mažinti projektų nevykdymo rizikas: per viešuosius pirkimus parinkti rangovus ir pirkti pagal ekonominio naudingumo kriterijų (turint omenyje ne tik pagal pasiūlymo mažiausią kainą), tikslas - sudaryti sutartis su patikimesniu rangovu.

Bendrovė nustatė ES lėšomis finansuojamų objektų darbų ir paslaugų pirkimų pagal dalyvių ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą (pagal kainos ir kokybės santykį): 2017 m. - 7 objektams (Skydinių - modulinių darželių priestatai, prie lopšelių - darželių „Medynėlis“, „Strazdelis“, „Atžalėlės“, „Gabijėlė“, „Gintarėlis“, „Vandenis“, Rasų kapinių komplekso tvarkybos darbai). 2018 m. pagal kainos ir kokybės santykio kriterijus buvo įsigijami 3 objektų

darbai ir paslaugos (socialinio busto - gyvenamųjų daugiabučių pastatų Meškonių, g. 10 bei Meškonių g. 14 projektų parengimas, Dešinės Neries krantinės pusės sutvarkymo, dviračių ir pėsčiųjų takų statybos darbai su darbo projekto parengimu). 2019 m. visi ES finansuojamų objektų darbų ir paslaugų pirkimų laimėtojai buvo nustatomi pagal mažiausios kainos kriterijus. Iš bendrovės 2017 m. - 2018 m. pagal kainos ir kokybės santykio kriterijus nustatytų 10 objektų darbų ir paslaugų pirkimų laimėtojų pusę (5) objektų pirkimų laimėtojai nebaigė dėl veiklos problemų (4 skydiniai - moduliniai darželiai bei Dešinės Neries krantinės pusės sutvarkymas). Visų šių 5 pirkimų laimėtojas buvo tas pats rangovas. Nors 2017 m. bei 2018 m. darbų ir paslaugų teikėjas, kurio pasiūlymas buvo vertinamas pagal kainos bei kokybės santykio kriterijus, dėl veiklos problemų darbų bei paslaugų nebaigė, bet ateityje, įvertinus Viešųjų pirkimų tarnybos parengtą Projektavimo paslaugų bei Statybos darbų pirkimo gairių nuostatas, patartina, pritaikius tinkamus reikalavimus pirkimų dalyvių pasiūlymams, taikyti pirkimų kainos ir kokybės santykio pasiūlymo vertinimo kriterijų - toks būdas galėtų įvertinti pirkimo dalyvių darbuotojų organizavimą, kvalifikaciją ir patirtį.

Įsigyjant projektavimo paslaugas bei darbus sudėtingesniems objektams, siekiant sudaryti sutartį su kvalifikuotesniu, turinčiu didesnę patirtį, daugiau disciplinuotu rangovu (paslaugų teikėju), kuris pilnai ir kokybiškai įvykdytų sudarytą sutartį, siūlytina pirkimų laimėtojus nustatyti pagal ekonominio naudingumo kriterijus, vertinant laimėtoją pagal pasiūlytos kainos ir kokybės santykio kriterijų. Rangovo (paslaugų teikėjo) darbuotojų kvalifikacinius reikalavimus, patikimumą, pasiūlytus darbų ir paslaugų terminus vertinti kaip sudėtinę pasiūlymo dalį, didinančią laimėtojo balus.

Tobulintinas statybos projektų valdymas ir kontrolė

ES lėšų įsisavinimui turėjo įtakos statybos projektų rengimo terminai, parengtų projektų kokybė, kadangi netinkamai parengti projektai sukėlė poreikį stabdyti pradėtus darbus, vykdyti nenumatytus darbus ir tai ilgino statybų procesų terminus bei papildomais darbais didino objektų kainas.

Viešųjų pirkimų tarnybos parengtose Projektavimo paslaugų pirkimų gairėse bei Statybos darbų pirkimų gairėse nurodoma, kad „sutarties šalių teises ir pareigas, atsakomybės dydį numato LR civilinis kodeksas bei kiti norminiai teisės aktai, todėl pirkimo vykdytojas sutartyje neturi nurodyti perteklinių nuostatų ir reikalauti tiekėjo prisiimti pareigas bei atsakomybę, kurios tiekėjas, teikdamas pasiūlymą negali realiai įsivertinti (pvz. netinkamai parengta projektine dokumentacija, dėl ko sutarties vykdymo metu atsiranda poreikis atlikti papildomus darbus ir panašiai). Pirkimo vykdytojas planuodamas darbų pirkimą turi atsižvelgti į turimą projektą ir įsivertinti: kada buvo rengtas projektas (būtina įsivertinti projekto parengimo laikotarpį, t. y. ar

projektas buvo parengtas prieš 1 metus, ar prieš 5 metus ar dar anksčiau); ar statinio statybos skaičiuojamoji kaina atitinka rinkos kainas, galiojančias pirkimo vykdymo metu; ar parengto projekto sprendiniai yra aktualūs (ar nepasikeitė pirkimo vykdytojo poreikis, ar nepasikeitė teisės aktų reikalavimai, turintys įtakos projekto sprendiniams ir pan.); ar efektyvūs ir nepasenę technologiniai sprendiniai ir panašiai“.

Bendrovė pati statybų projektų nerengia, projektai įsigijami viešųjų pirkimų būdu arba Savivaldybės administracija bendrovei pateikia SĮ „Vilniaus planas“ parengtus projektus (Savivaldybė įsigyja šiuos projektus iš SĮ „Vilniaus planas“ pagal vidaus sandorį). Audituojamų laikotarpiu SĮ „Vilniaus planas“ parengė apie 50 proc. techninių projektų (17 objektų). Dalis statybų, finansuojamų ES lėšomis (18 švietimo įstaigų pastatų efektyvumo didinimas) buvo vykdoma nerengiant projektų, kadangi pagal teisės aktų nuostatas projektų rengti nebūtina. Atskiriems objektams bendrovė įsigijo projektus kartu su rangos darbais, t. y. objekto projektavimą turėjo užtikrinti patys pirkimus laimėję rangovai. Statybos metu bendrovės valdomuose projektuose buvo nustatyta nemažai neatitikimų, atskiri projektai reikalavo ženklų pataisymų, pasitaikė nepakankamas projektinių sprendimų viešinimas, dėl to pagal šiuos projektus vykdant statybos darbus atsirado būtinybė nutraukti sutartis su rangovais dėl jau pradėtų darbų, stabdyti pradėtus darbus (nuo 6 mėn. iki vienerių metų), vykdyti papildomus darbus, dėl ko statybos brango, pailgėjo sutarčių vykdymo terminai, rangovams buvo sumokamos kompensacijos už patirtus nuostolius prastovų metu.

SĮ „Vilniaus planas“ parengė projektus:

- Valstybinio Sapiegos parko tvarkymas ir pritaikymas lankymui – jau pradėta šio objekto statyba dėl nepakankamo projekto viešinimo, atskirų koreguotinių projektinių sprendimų buvo nutraukta, dėl to rangovui buvo kompensuoti nuostoliai 77 703,97 Eur be PVM. Aplinkos projektų valdymo agentūrai buvo gražintas finansavimas už projekto parengimą - 67 565,12 Eur bei gražintas sumokėtas avansas statyboms - 262 513,41 Eur.
- Gamtinės Neries Senvagės arealų būklės atkūrimas – dėl papildomų darbų, kurie nebuvo numatyti techniniame projekte (dangų ardymas ir atstatymas, tinklų atstatymas) statyba pabrango 29 845,09 Eur;
- Valstybinio Trakų Vokės parko tvarkymas ir pritaikymas lankymui ir tausojančiam naudojimui – pagal rangovų prašymą buvo nutarta sustabdyti sutarties vykdymą, kol bus išspręsti išorės inžinerinių tinklų projektavimo klausimai, reikalinga tikslinti darbų kiekius, dėl ko atsirado papildomų darbų ir didėjo darbų kainos 27 911 Eur.
- Rasų kapinių tvarkymas - rangovas 2019 m. liepos mėn. rašte nurodė bendrovei, kad atvėrus kai kurias vietas, nustatytos projekte nepažymėtos atraminės sienutės, pamatai,

neteisingai nurodytos tvarkomų takų altitudės. Dėl atsiradusių neatitikimų rangovas negalėjo dirbti sutartyje numatytu grafiku, užsitęsė darbų atlikimas.

- Neries krantinės pusės riedučių parko įrengimo statybos darbai – rangovas, veikiantis pagal su Savivaldybės administracija 2018 m. gruodžio mėn. sudarytą sutartį, 2019 m. gegužės mėn. rašte bendrovei nurodė, kad darbus vykdo pagal SĮ „Vilniaus planas“ 2017 m. parengtą projektą. 2019 m. buvo atlikti statybos aikštelės geologiniai tyrimai ir buvo nustatyta, kad gruntas po konstrukcijomis durpės, šiukšlės ir piltinis gruntas yra netinkamas statyboms. Kadangi projekte tai nebuvo numatyta, reikalinga vykdyti papildomus darbus – pašalinti apie 3 000 kub. m grunto.
- Reformatų sodo atkūrimas (Reformatų sodo atkūrimas“ rengė UAB „Miesto vizija“. Techninio projekto A laidą rengė – SĮ „Vilniaus planas“) – rangovui, pagal Savivaldybės administracijos sutikimus, buvo leista sustabdyti darbus nuo 2018 m. gruodžio mėn. dėl žvalgomųjų darbų bei reikalingų papildomi tyrinėjimų atlikimo, reikalingo projekto ir sprendimų taisymo. Dėl darbų sustabdymo nuo 2018 gruodžio - iki 2019 m. spalio statybos terminas buvo pratęstas iki 2020 m. gruodžio 13 d. Savivaldybė sutiko atlyginti rangovui 153 212,3 Eur statybvietės išlaikymo išlaidas prastovos metu; dėl pasikeitusių projektinių sprendimų statybos kaina padidėjo 501 908,37 Eur.

Bendrovė susiduria su problemomis, kai įsigijus projektavimo paslaugas viešojo pirkimo būdu, projektuotojas vykdo projektą nekokybiškai, arba nesilaiko terminų ir vilkina projekto vykdymą:

- Savivaldybės administracija 2017 m. lapkričio bei 2017 m. gruodžio mėn. sudarė sutartis dėl 4 modulinių darželių („Atžalėlės“, „Gabijėlė“, „Medynėlis“ ir „Gintarėlis“) priestatų statybos su techninių darbo projektų parengimu. Techninio darbo parengimo terminas buvo nustatytas 150 dienų. Visus 2018 m. bei 2019 m. bendrovė teikė daugybę esminių pastabų rengiamiems projektams, bet rangovas projektų pataisymų neatliko ir statybų nepradėjo. Savivaldybės administracija 2019 m. gegužės mėn. pranešė šiam rangovui, kad minėtų 4 modulinių darželių priestatų statybos ir projektavimo sutartis nutraukia. Atviras pirkimas Misionierių sodo sutvarkymo techninio projekto parengimui - laimėtojas delsia vykdyti projektą, projektas nebaigtas, nustatyta daug netikslumų. Projektuotojas pagal 2017 m. spalio mėn. sutartį rengia Misionierių sodo Maironio g. sutvarkymo techninį projektą,- paslaugas turėjo atlikti per 60 kalendorinių dienų, tačiau dėl projekto sudėtingumo, visuomenės susidomėjimo buvo teikiama daug pastabų, projekto vykdymas užsitęsė. Pagal sudarytus papildomus susitarimus projektuotojas projektą turėjo baigti iki 2019 m. spalio mėn. Bendrovė rašė raštus projektuotojui dėl sutarties nevykdymo ir

nurodė, kad projektas pagal sutarties pakeitimus turėjo būti baigtas 2019 m. spalio mėn. ir pranešė, kad bus pradėti skaičiuoti delspinigiai.

- Energetikos ir technikos muziejaus paslaugų išplėtimas - sutartį su projektuotoju sudarė Energetikos ir technikos muziejus 2018 m. rugpjūčio 30 d., nustatyta daug neatitikimų projekte, sudėtingos statybos sąlygos, kadangi šalia bendroje teritorijoje vyksta kito pastato statybos, reikalinga derinti darbų vykdymą su kitais rangovais. Iki 2019 m. pabaigos atlikta apie 40 proc. darbų. Projektuotojui buvo skaičiuojami delspinigiai už projekto koregavimo delsimą, jam sumokėta ne visa suma už projektą.

Pagal Aplinkos ministro nustatytą tvarką, projektuotojai kaip juridiniai asmenys neturi gauti kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų - licencijų, pažymėjimų, todėl dėl nekokybiškai atlikto projekto juridinis asmuo neatsako, pagal teisės atsako aktus tik projekto vadovas, kuris pagal užsakovo įgaliojimą vykdo projektą ir gauna statybą leidžiančio dokumentą.

Norint išvengti nenumatytų darbų (ar sumažinti jų kiekius) statybos metu, siektina kontroliuoti projektų vykdymą jų parengimo eigoje, kad projektai būtų rengiami atidžiau ir kokybiškiau. Siektina, kad ankstesniais metais parengti projektai būtų peržiūrėti ir koreguojami, įvertinus pasikeitusias aplinkybes ir pasikeitusius reikalavimus, ir tai leistų tiksliau nustatyti darbų apimtį bei realius statybų terminus.

Siekiant sumažinti nenumatytų darbų kiekius, objektų pabrangimus, darbų stabdymus, statybos terminų pratęsimus, Savivaldybės administracijai siūlytina įpareigoti SĮ „Vilniaus planas“ atidžiau vykdyti pavestų objektų projektavimą, atlikti reikalingus tyrimus ir užtikrinti jau parengtų projektų koregavimą pagal faktinę situaciją ir poreikius.

Tobulintinas rangovų parinkimas

Nustatyta, kad audituojamų laikotarpiu atskiri viešųjų pirkimų būdu parinkti rangovai, kurie pagal viešųjų pirkimų dokumentus turėjo tinkamą kvalifikaciją, pakankamus gamybinius bei finansinius pajėgumus, sutarčių dėl ES lėšomis finansuojamų projektų neįvykdė dėl veiklos problemų, bankroto ar restruktūrizavimo:

- Bendrovei buvo pavesta vykdyti objektą Daugiafunkcio Lazdynų sveikatinimo centro įkūrimas (viešąjį pirkimą vykdė Savivaldybės administracijos Viešųjų pirkimų skyrius). Sutartis su rangovų grupe buvo sudaryta 2017 m. birželio mėn. 5 d., darbų vertė 21 793 166,72 Eur su PVM. Darbai turėjo būti atlikti per 18 mėnesių nuo statyb vietės perdavimo. Bet dėl projekto koregavimo, sprendimų tikslinimo buvo sudaromi papildomi susitarimai dėl papildomų darbų bei statybos terminų pratęsimo, statyba buvo laikinai stabdoma. Darbų kaina padidėjo 4 093 943 Eur iki 25 887 110 Eur su PVM. Pagal paskutinius sutarties pakeitimus objektą buvo numatyta baigti

iki 2020 m. gegužės mėn. 28 d. Bet 2019 m. spalio mėn. pagrindiniam objekto rangovui buvo paskelbtas bankrotas, darbų vykdymas buvo sustabdytas. Dėl įvykdytų darbų kiekių vyksta ginčas. Planuojama paskelbti naują pirkimą dėl objekto pastatymo pabaigimo;

- Neries krantinių modernizavimas, sukuriant inovatyvias erdves kūrybai, sąlygas aktyviam poilsui, sveikatingumo renginiams Šiaurinėje teritorijoje. Sutartis su rangovu buvo sudaryta 2018 m. rugsėjo mėn., darbų vertė 5 888 108,26 Eur. Darbai turėjo būti baigti per 16 mėnesių nuo statybvietės perdavimo. 2019 m. buvo padaryti sutarties keitimai dėl subrangovų keitimų, rangovas sutarties nevykdė, prasidėjo šio rangovo veiklos restruktūrizavimo procesas, todėl susidarė rizika dėl sutarties nutraukimo. Šios sutarties vykdymą sutiko perimti subrangovai (sutartyje buvo numatyta tiesioginio atsiskaitymo su subtiekejais galimybė), kurie dabar tęsia objekto statybą. Dėl šių problemų sutartyje nustatytu laiku šis objektas nebus baigtas, kadangi iki 2019 m. gruodžio 31 d. atlikta tik 17,5 proc. darbų;

- Dėl 4 modulinį darželių priestatų prie lopšelių darželių „Atžalėlės“, „Medynėlis“, „Gintarėlis“, „Gabijėlė“ sutartis su rangovu buvo sudarytos 2017 m. lapkričio - gruodžio mėn. Rangovas modulinius darželių priestatus turėjo pastatyti per 11 savaičių pabaigus techninio projekto parengimą (iki 2018 m. pabaigos). Bet buvo sudarytos papildomos sutartys, keičiami projektiniai sprendimai, buvo leista atsiskaityti tiesiogiai su subrangovais. Objektų statyba vis tiek nebuvo pradėta. Rangovui 2019 m. vasario mėn. buvo iškelta restruktūrizavimo byla. Savivaldybės administracija 2019 m. gegužės mėn. sutartis dėl modulinį darželių su šiuo rangovu nutraukė. Bendrovė atliko naują minėtų 4 modulinį darželių priestatų statybos darbų pirkimą. Atlikus naują pirkimą šių 4 priestatų kaina padidėjo 1 383 031 Eur. Naujas rangovas turėjo baigti statybas iki 2019 m. gruodžio 31 d., bet iki 2019 m. pabaigos baigti tik 3 iš 4 darželių priestatai. Naujam rangovui buvo skaičiuoti delspinigiai dėl darbų vėlavimo. Bendrovė sutartyse padidino delspinigių dydį, jeigu pirminėse sutartyse buvo numatyta 2 proc. delspinigių dydis už vėlavimus, tai naujose sutartyje delspinigių dydis buvo padidintas iki 5 proc. Bendrai modulinį darželių statyba užsitęsė beveik 2 metus. Nors CPVA reikėjo grąžinti jau gautas ES lėšas („Medynėlis“ - 332 293 Eur, „Gintarėlis“ - 411 062,18 Eur, „Atžalėlės“ - 451 113,24 Eur), bendra finansavimo suma nepasikeitė. Finansavimo terminai buvo pratęsti iki 2020 m. balandžio 30 d. (pirminėje finansavimo sutartyje buvo - iki 2019 m vasario 28 d.), visas statybų pabrangimas 1 383 031 Eur bus dengiamas iš savivaldybės biudžeto lėšų;

- Pagal priemonę 0.9.3-CPVA-R-724 „Mokyklų efektyvumo didinimas“ bendrovė vykdė Vilniaus miesto gimnazijų/progimnazijų efektyvumo didinimo projektus. Šiuo atveju atskiri rangovai baigė sutartis ne laiku, darbus atliko su defektais, arba pradėję sutartis jas nutraukdavo: Vilniaus Žemynos progimnazijos efektyvumo didinimo darbų laimėtojas 2019 m. vasario mėn. sudarė sutartį dėl darbų vykdymo, o 2019 m. gegužės mėn. pranešė, kad sutartį nutraukia dėl

papildomų darbų, neįvertintų pirkimų metu. Bendrovė iki 2019 m. pabaigos naujo rangovo nerado, neįvyko pirkimai. Vilniaus Sofijos Kovalevskajos gimnazijos efektyvumo didinimas - su pirkimo laimėtoju sutartis buvo sudaryta 2018 m. liepos mėn., darbus numatyta atlikti per 80 dienų. Bet, rangovas darbų nepradėjo vykdyti ir sutartį nutraukė. Bendrovei teko atlikti pakartotiną viešąjį pirkimą, ir tai pailgino projekto vykdymo terminus. Simono Stanevičiaus progimnazijos, Baltupių progimnazijos, Vilniaus Gedimino technikos universiteto licėjaus, Salomėjos Neries gimnazijos, Antano Vienuolio progimnazijos, Vilniaus Aleksandro Puškino mokyklos efektyvumo didinimai - rangovai darbus vykdė ne pagal sutartyje nurodytą grafiką (vėlavo nuo 3 iki 5 mėn., ar net iki 1 metų) jiems buvo rašomi raginimai, skaičiuojami delspinigiai. Vilniaus gimnazijų/progimnazijų efektyvumo didinimo darbų pradinė kaina bei terminai didėjo ir dėl bendrovės apskaičiuotų darbų kiekių tikslinimo, pradėjus darbus paaiškėdavo, kad reikalingi bendrovės skaičiavimuose nenumatyti darbai. Visa tai brangino statybas bei ilgino darbų vykdymo terminus, o kartu ir ES lėšų įsisavinimą.

Siektina tiksliau nustatyti numatomų vykdyti darbų kiekius, bendrovei atliekant jau esamų pastatų rekonstrukcijas – tai leistų geriau suplanuoti darbų kainas bei darbų vykdymo terminus.

Siūlytina, atsižvelgiant į teisės aktų nuostatas, griežtinti kvalifikacinius reikalavimus darbų pirkimų dalyviams, kad kuo mažiau būtų nepatikimų rangovų negalinčių įvykdyti sutarties. Siekiant, kad būtų galima kuo greičiau nustatyti galimus statybos sutarčių nevykdymo atvejus, reikalinga parengti priemones šių atvejų užkardymui.

Tam, kad projekto įgyvendinimas ir jo stebėseną būtų sklandesni, bendrovės valdyba ne kartą svarstė galimas priemones ir siūlė įdiegti projektų valdymo standartą, įdiegti BIM (progresyvos projektavimo technologijos (Building Information Modeling), teikti bendrovės valdybai bei Savivaldybės administracijai informaciją apie nepatikimus rangovus, taikyti elektroninius statybos žurnalus. Bendrovės valdyba 2017-2019 nustatė bendrovei veiklos rodiklius, bet dalies nustatytų veiklos rodiklių bendrovei dėl įvairių priežasčių nepavyko pilnai įgyvendinti - ne visos projektavimo ir rangos sutartys buvo užbaigtos per sutartyse numatytus terminus, rangovams buvo skaičiuojami delspinigiai dėl vėlavimų, rangovams baigus darbus objektuose buvo nustatyti defektai, nepasiekta, kad visi viešieji pirkimai pasibaigtų sutarčių sudarymu, dalis viešųjų pirkimų buvo nutraukta arba nebuvo gauta nei vieno pasiūlymo.

Priežastys, dėl kurių siūloma baigti auditą išankstiniu tyrimu

Įvertinę išankstinio tyrimo metu surinktus faktus, siūlome pagrindinio tyrimo neatlikti, nes:

1. Nustatytos priežastys kodėl ES lėšomis finansuojamų projektų vykdymas vėluoja ir kokios priežastys tai nulemia; paskutiniu laikotarpiu Bendrovės sukurtos vidaus kontrolės

sistemos, žmogiškieji ištekliai bei jų kvalifikacija sudaro prielaidas geriau vykdyti ES lėšomis finansuojamus projektus, be to, bendrovės valdymo organai jau suformulavo konkrečias vykdytinas priemones, bendrovė vykdo veiklos pokyčius:

1.1. Bendrovės stebėtojų taryba 2019 m. birželio 21 d. posėdyje aptarė bendrovės veikloje iškilusias rizikas ir parengė priemones bendrovės veiklos tikslams pasiekti: aktyviau dalyvauti projektavimo procese, kad išvengtų klaidų jau vykdant projektą, rinkti duomenis apie dažniausiai pasitaikiusias klaidas, sisteminti, kad būta galima jų ateityje išvengti, vystyti projektus pagal universalius dizaino projektus, nustatyti griežtesnius kvalifikacinius reikalavimus per pirkimus, siekiant išvengti sudaryti pirkimus su nepatikimais rangovais, reikalauti iš projektuotojų tinkamai vykdyti projektų viešinimo darbus, detaliau tikrinti pateiktus projektus, kad neliktų neišspręstų dalykų, dėl kurių atsiranda papildomų darbų poreikis, sustoja darbų vykdymas. Pasikeitus bendrovės valdymo struktūrai (Savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. 30-1048/19 patvirtinti bendrovės įstatai), bendrovė stebėtojų tarybos neturi, bendrovės metinius veiklos tikslus nustato bendrovės akcininkai. Bendrovės akcininkai 2019 m. lūkesčių laiške nurodė bendrovei nuolat vertinti savo valdomus projektus per rizikos aspektą; kad parenkant rangovus vis mažiau būtų remiamasi vien mažiausios kainos kriterijumi; vertinti nepavykusius pirkimus, kad ateityje išvengtų tokių atvejų; dėl galimo gana trumpo darbų termino švietimo objektams parengti reikalingus dokumentus iš anksto, efektyviai išnaudojant statyboms tinkamą laiką.

1.2. Audito metu bendrovė parengė naują statybos rangos sutarčių (fiksotos kainos bei fiksuoto įkainio) bei projektavimo paslaugų modelį: pakeitė (patobulino) atskirus sutarčių straipsnius, aiškiau išdėstė rangovui / projektuotojui taikomus reikalavimus darbų vykdymui/ paslaugų teikimui, perdavimui, sukonkretino nuobaudų procedūras, užstatų taikymą, naujų skaitmeninių technologijų taikymą ir kt.

1.3. Audito metu bendrovė, siekdama pakeisti buvusią praktiką dėl jau parengtų projektų, teikė pastabas SĮ „Vilniaus planas“ dėl parengtų projektų neatitikimų, nurodė koreguotinus dalykus, kad iki rangos darbų viešojo pirkimo paskelbimo būtų aiškūs ir teisingi projektiniai sprendimai. Pavyzdžiu, dėl Vilniaus Žirmūnų gimnazijos sporto aikštyno rekonstrukcijos projekto - SĮ „Vilniaus planas“ projektą parengė 2019 m., šio objekto darbų pirkimas dar nepaskelbtas. Bendrovė 2020 m. vasario mėn. 11 d. raštu SĮ „Vilniaus planas“ pateikė 42 pastabas dėl nustatytų neatitikimų jų parengtame projekte.

1.4. Daugumoje projektų bendrovė įdiegė progresyviais technologijas BIM (Building Information Modeling), tai leidžia matyti projekto rezultatus ir palyginti su rangovų pastatytais objektų sprendimais. BIM analizės ir trimačio vizualizavimo dėka jau pradinėje projekto stadijoje galima efektyviai įvertinti, kaip planuojami pastatai atrodytų ir funkcionuotų realybėje.

Ši modeliavimo ir projektavimo metodologija suteikia galimybę užsakovams aktyviau įsitraukti į projektavimo procesą, periodiškai susipažinti su kuriamu informaciniu modeliu ir teikti pasiūlymus bei pastabas. BIM padeda laiku pastebėti ir pašalinti projektavimo klaidas.

1.5. Iš visų rangovų reikalaujama pildyti statybos žurnalus elektroniniu būdu, tai leidžia standartizuotai, operatyviai, skaidriai ir saugiai kaupti įrašus apie vykdomus darbus; įgalina valdomą prieigą prie informacijos, susijusios su statybviete; užtikrina statybos proceso, dalyvių ir įrašų lygtinumą. Juose patvirtinama atskirų statinio statybos darbų, naudojamų statybos produktų atitiktis statinio projekto ir statybos norminių dokumentų reikalavimams; statybos metu padaryti statinio projekto pakeitimai; statinio statybos vadovo, bendrosios statinio statybos techninės priežiūros vadovo, statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo išvados apie atliktų statybos darbų, panaudotų statybos produktų kokybę. Žurnalas pildomas nuo statinio statybos pradžios iki darbų pabaigos ir pateikiamas statybos užbaigimo komisijai kartu su kitais dokumentais, patvirtinančiais statinio statybos pabaigą ir atliktų statybos darbų normatyvinę kokybę.

1.6. Bendrovė nuo 2020 m. pradėjo darbuotojų funkcijų, atsakomybės, kompetencijų ir darbo apimčių aprašymų pakeitimus, kuriais bus susistemintai nurodytos atskirų pareigybių funkcijos, komunikavimas su kitomis pareigybėmis, įvardintos atsakomybės, reikalavimai rizikų valdymui.

1.7. Bendrovės skyrių vadovų 2020 m. sausio 30 d. susirinkimo nutarimu, buvo nuspręsta, kad siekiant užtikrinti savalaikį ir tinkamą sudarytų rangos, projektavimo sutarčių vykdymą, reikalinga: didinti reikalavimus potencialių tiekėjų kvalifikacijai, sukurti dinaminę pirkimų sistemą, sudėtingais atvejais kaip užtikrinimo būdą netaikyti laidavimo draudimo (šis metodas nepasitvirtino), pirkimų laimėtojus nustatyti ne tik pagal mažiausią pasiūlytą kainą, kelti reikalavimus projektavimo paslaugas teikiantiems projektuotojams, fiksuoti nustatytus projektų netikslumus, traukti netinkamus tiekėjus į nepatikimų tiekėjų sąrašus, kas mėnesį sudaryti didžiausios rizikos projektų sąrašus ir nuolat juos atnaujinti ir kt.

2. Bendrovės veikloje bei teisinėje aplinkoje įvyko pokyčių, kurie leis spręsti išskylančias problemas dėl objektų projektavimo bei statybų vykdymo:

2.1. Pasikeitė teisės aktų nuostatos dėl projektavimo, pirkimų, sutarčių vykdymo:

- dėl projektavimo paslaugų pirkimų - projektus galima įsigyti tik atskirai nuo rangos darbų, tai padidina projektuotojų atsakomybę ir suteikia galimybę nustatyti neatitikimus projekte ankščiau;
- pagal pasikeitusius LR Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus (LR Viešųjų pirkimų įstatymo 28 straipsnio 3 dalis) nuo 2019 m. birželio mėn. statinio statybos darbų ir statinio projektavimo paslaugų pirkimas turi būti atliekamas dalimis - atskiriant statinio statybos darbų pirkimą nuo statinio projektavimo paslaugų

pirkimo. Reikalavimas vykdyti statybos projektų pirkimus atskirai nuo statybos darbų pirkimo pailgina ES finansuojamo projekto vykdymą, kadangi reikalinga pirmą įsigyti projektavimo paslaugas, o kitu pirkimu, baigus projektavimą, įsigyti darbus. Bet tokiu būdu, gali būti užtikrinamas kokybiškesnio projekto įsigijimas.

2.2. Pagal LR Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas 91 straipsnio nuostatas, projektuotojus bei rangovus galima įrašyti į nepatikimų paslaugų vykdytojų sąrašus ir galima nesudaryti su jais sutarčių, kai jie vėl dalyvauja pirkimuose. Perkančioji organizacija ne vėliau kaip per 10 dienų Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka (Informacijos viešinimo centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas¹²) skelbia informaciją apie pirkimo sutarties neįvykdžiusius ar netinkamai ją įvykdžiusius tiekėjus (tiekėjų grupės atveju – visus grupės narius), taip pat apie ūkio subjektus, kurių pajėgumais rėmėsi tiekėjas ir kurie su nepatikimų tiekėjų sąrašas (kitais – „juodasis tiekėjų sąrašas“) – netinkamai pirkimo sutartį įvykdžiusių (ar jos neįvykdžiusių) tiekėjų sąrašas. Sąraše esantiems tiekėjams ribojama teisė dalyvauti kituose pirkimuose.

Įvertinus tai, manome, kad auditą tęsti netikslinga, nes, atskleidus pagrindines ES lėšomis finansuojamų projektų vykdymo strigimo priežastis, jis neduos naujos pridėtinės vertės. Pokyčius ir išlikusių rizikų šalinimo priemonių efektyvumą ES lėšomis finansuojamų projektų organizavime ir vykdyme analizuosime stebėdami šią sritį. Tikėtina, kad numatytos rizikas mažinančios priemonės ir kitos taikomos priemonės (įvairūs raginimai, skaičiuojami delspinigiai ir kt.), turėtų padėti geriau spręsti ES lėšomis finansuojamų objektų rangovų parinkimą ir darbų vykdymą efektyviau.

Vilniaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos

tarnautoja

Lidija Kudrešova

Susipažinau:

UAB „Vilniaus vystymo kompanija“

direktorė

Rasa Čėponytė

¹² Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 19 d. įsakymas Nr. 1S-91(Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2019 m. sausio 24 d. įsakymo Nr. 1S-18 redakcija)

PRIEDAI

Išankstinio tyrimo ataskaitos
„UAB „Vilniaus vystymo
kompanija“ organizuojamos veiklos
įgyvendinant Europos Sąjungos
lėšomis finansuojamus projektus,
efektyvumo vertinimas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Bendrovė - UAB „Vilniaus vystymo kompanija“

LR - Lietuvos Respublika

Savivaldybė - Vilniaus miesto savivaldybė

ES - Europos Sąjungos

APVA - LR Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra

CPVA - VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra

BIM (angl. Building Information Modeling) - Skaitmeninė statyba - statinio informacinis modeliavimas